

Liega, ar tumšu humoru piesātināta slavas dziesma visiem vientuļajiem vīriešiem, kuri mēdz gulēt savās automašīnās... Uzrakstot "Vīrieši manā situācijā", Pērs Petersons ir aptinis mīkstu un siltu segu ap visām vientuļajām, zudušajām vīriešu dvēselēm mūsu galvaspilsētā. Lasot Pēru Petersonu, rodas sajūta, ka stāstu kāds mums iečukst tieši ausī: teksts ir kluss un viegls, bet vienlaikus arī tumšs, spēcīgs un diezgan skarbs. Ar šo romānu Pērs Petersons apliecina viņam piemītošo unikālo stāstnieka talantu!

Dagsavisen

Pērs Petersons vienlaikus ir nežēlīgi godīgs un bezgalīgi melnholisks. Viņš spēj atainot vīrieša tēlu norvēģu literatūrā tā kā reti kurš, ja vispār vēl kāds to spēj. Romānā "Vīrieši manā situācijā" ir daudz atpazīstamu elementu ikvienam lasītājam: kā tuvas un intīmas attiecības pārvēršas saltā atturībā, kā jebkurš mēģinājums aizbēgt pašam no sevis atved atpakaļ sākumpunktā... Turklāt Pērs Petersons raksta tik spriegā, precīzā un noslīpētā valodā, ka stāsts aizrauj nekavējoties. Un nelaiž vaļā arī tad, kad esi to izlasījis. Es priecājos, ka mums ir Pērs Petersons. Ļoti priecājos.

VG

"Vīrieši manā situācijā" ir rakstnieka labākais romāns, kopš iznāca "Prom ārā zirgus zagti". Tajā var nojaust autobiogrāfiskas notis, tomēr tās nemazina šī literārā teksta izcilību un burvību.

Aftenposten

Per Petterson

**MENN I MIN
SITUASJON**

Pērs Petersons

VĪRIEŠI MANĀ
SITUĀCIJĀ

ROMĀNS

No norvēģu valodas tulkojusi
Dace Deniņa

821.113.5-31

Pe 776

Per Petterson

MENN I MIN SITUASJON

© Per Petterson

First published by Forlaget Oktober, 2018

Published in agreement with Oslo Literary Agency.

The Latvian language publication of the book was negotiated through Banke,

Goumen & Smirnova Literary Agency.

Cover Design © Mona Persdatter Bekkevad

Illustration © M.M.Malvin

N O R L A

This translation has been published with the financial support of NORLA.

Līdzfinansē

Eiropas Savienības programma

“Radošā Eiropa”

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā. Saskaņā ar Autortiesību likuma 69.¹ pantu persona ir arī mantiski atbildīga par visiem zaudējumiem un morālo kaitējumu, kuru tā radījusi ar autortiesību pārkāpšanu.

© Tulkojums latviešu valodā, Dace Deniņa, 2021

© Mākslinieciskais noformējums, literārā apdare, izdevums latviešu valodā,

Apgāds Zvaigzne ABC, 2021

ISBN 978-9934-0-9344-9

Jeiram B.

PIRMĀ DAĻA

1. nodaļa

Bija svētdiena, 1992. gada septembris, mazliet pirms septiņiem. Iepriekšējā vakarā es biju devies izklaidēties, pēdējo stundu pavadījis aptiekā, kas pārveidota par bāru Tollbūgātā, taču nebiju aizgājis nevienai līdzī uz mājām. Tas bija gandrīz neparasti šajā laikā, šajā gadā, jo es nereti aizbraucu uz Oslo centru un pretēji savai dabai gāju uz bāriem un kafejnīcām, pa durvīm iegāju dūmu pilnajās, trokšņainajās telpās, kur piepeši jutos tik ļoti mājās, un joprojām pretēji savai dabai uzmanīgi palūkojos apkārt un nodomāju: kur gan es gulēšu šonakt? Kad pēc pāris stundām pametu šo kafejnīcu, krogu vai bāru, tas reti notika vienatnē. Aizvadītajos mēnešos es biju pавiesojies lielākā skaitā guļamistabu, māju, pilsētas rajonu, nekā pirms tam būtu uzskatījis par iespējamu tādām vīrietim kā es. Tomēr tas beidzās pats no sevis, es gribēju būt kā uguns, bet tagad manā sārtā bija vairāk pelnu nekā liesmu.

Tāpēc, kad nākamajā rītā iezvanījās telefons, es gulēju pats savā gultā. Man nebija vēlēšanās atbildēt, jutos pavisam pārguris. Jā, es biju dzēris, bet ne daudz un pavisam noteikti ne pēc vienpadsmitiem, biju atbraucis no centra ar Tosenes autobusu un izkāpis krustojumā, kur tagad ir apļveida krustojums, un soļojis tālāk garām

Sāgenes baznīcai uz Bjelseni smidzinošajā lietū. Kad ienācu dzīvoklī, es neko nejutu, un šobrīd man vajadzētu būt jau pavisam bez promilēm.

Tik ļoti mani bija nogurdinājuši sapņi. Nav viegli jau šeit, otrajā lappusē, izstāstīt, kas gan tajos mani tik ļoti nogurdināja, būs jāatgriežas pie tā vēlāk.

Es biju nodomājis palikt guļam vismaz vēl stundu, lai tad pieceltos, uzliktu ūdeni kafijai, apsēstos pie raktāmgalda un, iespējams, pāris stundu rakstītu, lai gan bija svētdiena. Taču telefons neatlaidās, un tad es izkāpu no gultas un iesteidzos dzīvojamā istabā, lai atbildētu, dariju to tāpēc, ka šķita teju vai nelikumīgi vienkārši ļaut tam zvanīt. Man vienmēr ir bijis un joprojām ir priekšstats, ka man ir pienākums atbildēt, un, ja es to nedarišu, mani var saukt tiesas priekšā.

Atskanēja Tūridas balss. Bija pagājis gads, kopš viņa aizgāja, paņemdama līdzī meitenes, un pārcēlās uz rindu māju Šetenē. Tūrida raudāja, cik varēju spriest, aizlikusi roku mutei priekšā, lai pieklusinātu skaņu, un tad es teicu: Tūrida, kas noticis? Bet viņa nevēlējās atbildēt. Vai tu esi mājās? es jautāju, taču viņas tur nebija – viņas nebija mājās. Bet, Tūrida, kur tad tu esi? es tincināju, taču viņa to nezināja. Vai tu nezini, kur atrodies? es vaicāju, bet viņa raudāja un atbildēja: nē. Tūrida nezināja, kur atrodas.

Velns, es nodomāju. Ja viņa tā raud un nav mājās, tad kur ir meitenes? Galu galā viņas ir veselas trīs. Meitenes katrā ziņā nebija pie manis, bet Tūridas māte bija

Singapūrā. Mana māte bija mirusi un tēvs arī, un arī mani brāļi būtībā bija miruši. Vai tu gribi, lai aizbraucu tev pakal? es jautāju, nospriedis, ka viņai laikam nav mašīnas tur, kur nu viņa atrodas, un Tūrida, joprojām raudādama, atbildēja: jā, tāpēc jau es zvanu, man nav neviena cita; un es nodomāju: ja tev nav neviena cita, tad gan tev nekā daudz nav. Bet skaļi to neteicu, skaļi es sacīju: nu tad man jāzina, kur tu atrodi. Kā izskatās tur, kur tu stāvi? Te ir dzelzceļa stacija, viņa raudāja, tā ir dzeltena, bet vilciena te nav. Ak tā, es atteicu, varbūt ir drusku par agru, galu galā ir svētdiena, un viņa atbildēja: nē, ne jau to es domāju, es gribēju teikt, ka te nav sliežu, pa kurām vilciens varētu braukt.

Es prātoju: kas gan tā varētu būt par vietu, nebija daudz, no kā izvēlēties piemērotā attālumā, tai jābūt Bjerkelangenei, neko citu nevarēju iedomāties, ak kungs, līdz turieni bija piecdesmit kilometru vai varbūt vairāk, sešdesmit; ko viņa tur darīja, pavisam viena un bez mašīnas, šajā diennakts laikā? Bet to es nevarēju viņai jautāt, tā nebija mana darišana, man jārūpējas par savām lietām, ko es lielākoties arī darīju. Lai būtu kā būdams, viss cits bija beidzies un pagājis. Man tā nemaz nepietrūkst, es nodomāju, vairs ne, pēc tik gara gada, bet, kad biju izdomājis šo domu līdz galam, nebiju vairs tik drošs, ka tā ir patiesība.

Zinu, kur tu esi, es sacīju. Izbraukšu pēc piecām minūtēm. Paldies, Tūrida atbildēja, bet es teicu: paies kāds laiciņš, līdz nokļūšu galā. Es saprotu, viņa sacīja, un es nodomāju, kā viņa var to saprast, ja pat nezina, kur atrodas.

*

Sarkana telefona būdiņa, likvidēta, dzeltena stacijas ēka, kuru viņa droši vien varēja saskatīt no būdiņas. Ja man bija taisnība, tam nevajadzētu būt pārāk grūti. Tā, protams, varēja būt kāda pavisam cita likvidēta dzelzceļa stacija daudzus desmitus kilometru citā virzienā, taču es nespēju nevienu iedomāties.

Ātri nomazgājos dušā, uzvilku īso Džeimsa Dīna jaku un, turēdams rokā pusi maizītes, rikšoju lejā pa kāpnēm, ārā uz stāvvietu netālu no autobusu pieturas pie dzeltenās ķieģeļu mājas, kur dzīvoju, Advokāta Dēli laukumā Bjelsenē, un iesēdos savā trīspadsmit gadus vecajā universālī, šampanieša krāsas *Mazda 929*.

Es biju klāt četrdesmit piecās minūtēs. Tas bija ātri. Vēl ātrāk būtu cietums.

Krustojumā pie benzīntanka ceļā uz Bjerkelangeni es nogriezos pa kreisi un pabraucu garām *Felleskjøpet* lauksaimniecības kooperatīvam, kura dzeltenais logo bija uzkrāsots tieši uz debesaugstajiem cilindra formas graudu torņiem, vidū labības vārpa un abās pusēs zaļi burti F un K. Tad pagriezos pa labi Stasjonsveienē nākamajā krustojumā, kur atradās mazā viesnīca ar kafejnīcu; visi logi tumši, nedega neviena lampa, tad jau laikam tā bija aizvērta, kopš pēdējās reizes, kad es te biju, tas nemaz nebūtu tik neiedomājami, jo kā gan sevi varētu atpelnīt viesnīca Bjerkelangenē.

Gabaliņu tālāk uz ielas, kā jau gaidīts, stāvēja sarkanā telefona būdiņa, netālu no vecās stacijas ēkas. Es aizbraucu līdz galam, novietoju auto pie stacijas un izkāpu